

Gál Márta

Zongora-és csemlalomuvész, tanár

Szokásos életrajz helyett szeretném bemutatni azt a fejlődési ívet, amely születésemtől életem alkonyáig végigvonult zenei munkásságomon. Azt a folyamatot, ami elvezetett a tanítványból tanárrá válásomig. Zeneakadémiai tanárom, Szegedi Ernő egyszer dicséretként azt mondta: „te jó tanítvány vagy, belőled kiváló tanár fog válni.”

Hogy egy jó képességű gyerekből hivatásos muzsikussá váljon, és tanár, aki összegyűjtött tudását tovább tudja adni a következő nemzedéknek, sok tényezőnek kell együttállni.

Szerető, gondoskodó, nem zenész, de zeneszerető családba születtem. Első zongoratanárnőm, Vilma néni nyugodt, kényelmes tempóban tanított, nem akarta velem megváltani a világot, de nem utáltatta meg velem a zenét. Hetedikben a fiatal Szenthelyiné, Gizi nénihez kerültem, ő maga volt a lelkesedés, úgy dolgoztatott meg, hogy közben boldog voltam, sokat blattoltattott, ráéreztem a zene csodájára. Tőle kerültem a Konziba, Vásárhelyi Magdához. Nála mindent megtanultam, amit egy jó zenésznek, zongoristának el kell sajátítani. Természetes zongoratechnikát, a kar és az ujjak tökéletes összhangban való irányítását, a zenei formálást, az ésszerű gyakorlást. Mindent előjátszott, megmutatott, nagyszerűen zongorázott. Emberileg úgy bánt velem, mint a saját lányával, nevelt, okított, a kultúra minden terén otthonos volt.

A Zeneakadémián Szegedi Ernő volt a tanárom. Ő, mint Dohnányi növendék, nagyszerű billentéskultúrával rendelkezett, és ezt kiválóan át tudta adni. Tőle tanultam az érzékeny, sokszínű zongorahang „előállítási módját”. Ő szervezte akkoriban az un. SZOT-koncerteket. Az ország több helyére küldte a zeneakadémista növendékeket koncertezni. Ennek a szervezésében is részt vettünk, mi Szegedi-növendékek, és sokat játszottunk közönség előtt. Így már növendékként koncert rutinra tettünk szert.

Mindig nagyon szerettem kamarazenét játszani. Minden lehetőséget megragadtam, hogy kamarázzak. Ezt a Zeneakadémián tudták, és a diplomám után felajánlottak egy ösztöndíjat Weimárba, az ottani Zeneművészeti Főiskolára, egy posztgraduális képzésre. 2 évet töltöttem ott; Helmut Pfeuffer kiváló kamaramuzsikussal vezetésével dalkíséréssel és kamarazenével foglalkoztam. Ez a két év ideális átvezetést nyújtott a zeneakadémiai tanári pályámhoz. Sok növendéket kísértem koncerteken, ünnepélyeken, nemzetközi versenyeken és a Weimári nyári kurzuson, ahová még évekig visszahívtak. A 2 év leteltével az igazgató felajánlott a Franz Liszt Hochschule-n egy tanári állást, de én nem fogadtam el, mert közben a Zeneakadémiára is hívtak tanítani.

1975-ben a Zeneakadémia 100 éves jubileumán kezdtem tanári, korrepetítori munkámat. Banda Ede és Mező László csellóosztályában, Pallagi János és Rásonyi Leila hegedűosztályában kísértem. Később együtt dolgoztam Perényi Miklóssal, Friedrich Ádámmal és Kertész Ottóval is.

A korrepetíció az a fajta muzsikálás, ahol állandóan lehet tanulni a nagyszerű kollégáktól nemcsak zenei megvalósításokat, hozzáállást, de még a vonós hangszer kezelését is. Lehet tanulni alázatot, hiszen egy kísérőnek mindig tudni kell háttérben maradni, és pedig úgy, hogy a szólistát segítse, észrevétlenül irányítsa, szinte szuggerálja a zenét.

Zeneakadémiai tanárságom alatt többször kísértem nemzetközi versenyeken, ahol zongora partnere voltam az azóta nemzetközi hírvé vált Várdai Istvánnak, Varga Tamásnak, Fenyő Lászlónak. Alkalmam volt zeneakadémiai művésztanár kollégáimmal hazai és külföldi koncerteken fellépni, mint például Rásonyi Leilával, Kiss Andrással, Kovács Dénessel, Kertész Ottóval.

Később, amikor férjhez mentem Krasznai Lászlóhoz, lehetőségem volt megismerkedni a klarinétal is. Férjem az Állami Hangversenyzenekar (ma Nemzeti Filharmonikusok)

klarinétosa, basszusklarinétosa volt, a Bartók Konzi sokak által elismert, sok, mára híres szólista, zenekari muzsikus, tanár útnak indítója, nagyszerű tanára. Korrepetítora voltam a csepeli Konziban, de évekig a klarinétkurzusain is kísértem a növendékeit; Baján, Esztergomban, Békéscsabán. Sok boldog órát éltem át Vele (nem csak a házasságunkban). Élvezet volt megfigyelni, ahogy megtanította a klarinétosait a hangszeren énekelni, gyönyörű dallamíveket játszani stb.

Amikor elkezdte működését a Snétberger Tehetségközpont, Őt hívták klasszikus klarinétot tanítani a Felsőörsi zenei táborba. Később Snétberger Ferenc engem is meghívott korrepetítornak. Így ott is tudtunk együtt dolgozni. Most már sajnos, csak egyedül járok Felsőörsre, és a kísérés és kamarazene tanítás mellett néha még zongoratanítással is megbíznak.

Zongorát a Zeneakadémián is tanítottam évekig, a melléktanszakon. Nyugdíjba vonulásom után pedig a hatvani zeneiskolába hívtak zongoratanárnak az akkori igazgató, Hargitay Géza. Kicsiket addig még nem tanítottam, kipróbáltam hát azt is.

Régóta érdekel a régizene játék. Lehetőségem volt többször is kimenni Antwerpenbe Kennet Gilbert és Jos van Immerseel csembalo- és fortepiano kurzusaira. Egy időben voltak csembalo koncertjeim a Rádióban. Több régizene együttesben játszottam. Egy-egy lemezfelvételen is volt módomban csembalózni. Ilyen volt Telemann Brokes Passiója. 2003 óta csembalistája vagyok a Marquise régizene együttesnek, akikkel már több mint 300 itthoni és külföldi koncerten, fesztiválokon vettünk részt.

Úgy gondolom, minden pedagógusban, pályája vége felé, megfogalmazódik egy arspoétikának is nevezhető irány, mérce, gondolatkör, amit méltónak tart a továbbadásra. Számomra, zenei, egyben pedagógiai hitvallásom legfontosabb alapköve a természetesség. Természetesség zenei megformálásban, a technikában, a billentésben, a mozgásban. Ideálom a salakmentes, tiszta, őszinte, minden modorosság, túlzás, magamutogatás nélküli zenélés. Mindennek alapja a gyermeki rácsodálkozás, a kíváncsiság, az, hogy az isteni csodát, ami nálunk, zenészeknél a zseniális alkotásokban, zeneművekben rejtve van, kibontsuk, előadói formába öntsük. Tudjuk megőrizni a bennünk élő gyermek tisztaságát, őszinteségét, a teremtett világ szépségeinek csodálatát, a lelkesedést! Sohase elégedjünk meg azzal, amit már tudunk! Mindig keressünk új utakat, ismeretlen területeket, amit felfedezhetünk! Zenéljünk mindig örömmel, boldogan!

Sokat gondolkoztam férjem, Kraszna László klarinét művésztanár pedagógiai pályájának országszerte nagy sikerén, elismerésén. Mi hát a sikeres zenetanár titka?

Ne csak a hangszerjáték csínját-bínját tanítsa meg, a technikai fogásokat, légzéstechnikát, billentés kultúrát, stb., hanem fejlessze a tanítvány muzikalitását, megnyissa fülét a zene lényegére, érdeklődővé tegye a zeneirodalom iránt, ne csak a saját területén, sőt, terelje a figyelmét más művészeti ágak felé is! És ami a legfontosabb: szeretettel, a növendék egész egyénisége iránti őszinte érdeklődéssel megnyissa a lelkét! De ez csak úgy lehetséges, ha ő, a tanár is nyitott a tanítványa felé. Ezáltal egy olyan tökéletes lélekáramlás indul meg tanár és tanítvány között, hogy az így keletkezett bizalmi légkörben át tudja adni az üzenetet. Azt a nagyon fontos üzenetet, amit ő is a tanáraitól, szüleitől, régen élt zeneszerzők kottafejekbe rejtett kódjaiból egy élet lelkiismeretes munkája által kapott, megfajított, megalkotott.

Nem a tanári siker a fontos, hanem az, hogy ÁTMEGY-E AZ ÜZENET!

Gál Márta